

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Kommunal- og distriktsdepartementet

Dato: 12.06.2024
Deres ref: 24/1198-1
Vår ref: 24/00458

NIBIO
Postboks 115, 1431 Ås
Tlf: 406 04 100
post@nibio.no
nibio.no

Org. nr: 988 983 837

Høringsuttalelse – forslag til nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet

Vi viser til deres brev av 13. mars 2024 med invitasjon til å gi uttalelse til forslag til reviderte statlige planretningslinjer (SPR) for arealbruk og mobilitet.

Det følger av NIBIO's rolle som forskningsinstitutt at vi ikke har kommentarer til de politiske prioriteringene som uttrykkes i planretningslinjene. NIBIO har imidlertid ansvar for forskning, ressurskartlegging og formidling av kunnskap om landets arealressurser og arealbaserte næringer. Slik kunnskap er avgjørende for oppfølging av både de statlige retningslinjene for arealbruk og mobilitet, og for klima og energi.

Revisjonen av de to statlige planretningslinjene har blitt sett i sammenheng, og retningslinjene supplerer hverandre. Dette er nærmest en forutsetning for samordnet planlegging av arealbruk for vern, bærekraftig samfunnsutvikling, samt klima- og energiltak.

SPR forutsetter at arealbruksendringer begrenses så mye som mulig. Formålet med dette er å ivareta både vern av natur, produktive jordbruksarealer, beiter og viktige landskapsverdier, samtidig som det utvikles effektiv og trygg transport kombinert med gode bomiljøer i byer, tettsteder og på landsbygda. Dette innebærer at en rekke målkonflikter må håndteres, både mellom bruk og vern, og mellom ulike former for næringsmessig utnyttelse.

Planleggingen skal samtidig bidra til å redusere klimagassutslipp, ivareta kulturmiljø og å hindre at dyrket mark, natur-, villrein- og friluftsområder og karbonrike arealer bygges ned. Selv med visjoner om mer restriktiv politikk for arealbruksendringer, vil det være vanskelig å unngå at noe areal fortsatt blir omdisponert. Det er da særlig viktig at kunnskapen om arealenes kvaliteter og verdi for vern eller ulike anvendelser er godt dokumentert og kjent for beslutningstakere.

Eksempelvis vil mer heldekkende kartlegging av jordbruksarealer og utmarksbeiter være viktig for å unngå at arealer som er avgjørende for framtidig matproduksjon og matsikkerhet blir nedbygget. Det avskoges også store arealer årlig i Norge. Kunnskap om skogarealenes helhetlige betydning for

NIBIO

både tømmerproduksjon, karbonopptak og som levested for biologisk mangfold, er avgjørende for å kunne følge opp SPR for arealbruk, men også for klima og energi.

For å sikre et godt grunnlag for å utarbeide arealregnskap, er det behov for både å prioritere metodeutvikling slik at arealregnskapene får enhetlig form og innhold, samt at datagrunnlaget forbedres og standardiseres.

Mer spesifikke utfordringer er knyttet til forvaltning av myr og andre karbonrike arealer. Kunnskapen om myr er mangelfull, og dersom et forbud mot nedbygging skal inngå i SPR og eventuelt også lovfestes, forutsetter dette et vesentlig forbedret kunnskapsgrunnlag.

Med økt vekt på konsentrert utbygging, særlig i pressområder, vil det også være behov for å sikre kartlegging av de mangfoldige økosystemtjenester som jordbruksarealer og landskap i og nær byer og tettsteder representerer. Uten slik kunnskap kan grunnlaget for de avveininger SPR pålegger planmyndighetene, bli mangelfullt.

NIBIO vil understreke betydningen av et godt og tilgjengelig beslutningsgrunnlag, jf SPR punkt 6. Det er behov for sterk samordning, standardisering og kvalitetssikring av datagrunnlaget. Det er også viktig at det videreutvikles formidlingsløsninger med god tilgjengelighet og lav brukerterskel. Dette er også viktig for å kunne identifisere synergier, samt målkonflikter som oppstår i arealplanleggingen og som kan bli ytterligere krevende med de økte ambisjonene som de reviderte SPR formidler.

Med vennlig hilsen

Per Stålnacke

Forskningsdirektør, NIBIO